...На землю тоді Пріам з колісниці зіскочив
І, візника залишивши Ідея на місці, щоб бистрих
Коней і мулів стеріг, подався їздець староденний
Прямо до дому, де Зевсові любий Ахілл мав оселю.
Там він застав його й друзів, що оддаль сиділи. Лиш двоє —
Автомедонт благородний і Алкім, Ареєва парость,
Услугували йому. Вечеряти щойно скінчив він —
їжі спожив і пиття. Перед ним іще стіл залишався.
В дім непомітно великий Пріам увійшов і, схилившись,
Став обнімати коліна Ахіллові, ще й цілувати
Руки страшні, що в нього синів багатьох повбивали.
Так, наче муж, що в рідній країні убив чоловіка,
На чужину утікає в нестямі і, раптом зайшовши
В дім до мужа багатого, подив усіх викликає,
Так здивувався Ахілл, боговидого старця впізнавши;
Враз здивувались і інші, одні позирнули на одних.
Тільки, озвавшись, Пріам, благаючи, мовив до нього:
"Батька свого спогадай, до богів подібний Ахілле!
Так же, як я, він стоїть на старості скорбнім порозі.
Може, в цю саму хвилину сусіди й йому учиняють
Утиски, й нікому ту небезпеку й біду відвернути.
Все ж він, принаймні почувши про те, що живий ти і цілий,
Серцем радіє своїм і щоденно плекає надію
Любого бачити сина, коли він повернеться з Трої.
Я ж, нещасний без краю, синів породив щонайкращих
В Трої просторій — а нині в живих не лишилось нікого.
Аж п'ятдесят їх у мене було до приходу ахеїв,
З них дев'ятнадцять від лона були однієї дружини,
Решту — інші жінки у моїх породили покоях,
Та багатьом із них лютий Арей вже знесилив коліна.
Хто ж був єдиний у мене, що Трою й самих захищав нас,
Той в обороні вітчизни недавно тобою убитий —
Гектор. То ж задля нього й до цих кораблів я ахейських
Нині з благанням прийшов і викуп приніс незліченний.
Бійся, Ахілле, богів і згляньсь ласкаво на мене,

Батька свого спогадавши, бо жалю ще більше я гідний,
Те-бо терплю, чого інший ніхто не зазнав земнорідний, —
Рук убивці синів моїх я доторкаюсь губами!"
Мовив це, й пам'ять про батька збудив і викликав сльози.
Взявши за руку, лагідно все ж одхилив той старого.
Так спогадавши обидва — той Гектора-людоубивцю —
Плакав невтішно, до ніг Ахіллових тужно припавши,
Сам же Ахілл свого батька оплакував, ще й за Патроклом
Тяжко журився, — і стогін їх сумно лунав по покоях.
А після того, як слізьми наситивсь Ахілл богосвітлий,
З серця ж його і грудей одлягло скорботне бажання,
З крісла він швидко підвівся й за руку підводить старого,
Сиве чоло пожалівши й на бороду зглянувшись сиву
І, промовляючи, з словом до нього звернувся крилатим:
"О бідолашний, багато печалі душею зазнав ти!
Як же наблизитись до кораблів ти наважився ахейських
Сам, перед очі того, хто стільки синів твоїх славних
Зброї позбавив? Мабуть, і серце у тебе залізне.
Та заспокойся і в крісло сідай. Хоч як боляче нам,
Глибоко в серці сховаймо свою ми журбу і скорботу.
Не допоможуть нічого найревніші сльози й ридання.
Долю таку вже богове нам, смертним, напряли нещасним —
Жити весь вік у журбі, самі лиш вони безпечальні.
Глиняні глеки подвійні у Зевса стоять при дорозі,
Повні дарів — нещастя в одному, а в другому — блага.
Той, кому їх у суміші Зевс подає громовладний,
Інколи горя, а інколи й радості має зазнати.
Той же, кому тільки лихо пошле, здобуває ганьбу лиш,
Голод нужденний скрізь гонить його по землі богосвітлій.
От і блукає він скрізь, і в богів, і в людей у зневазі.
Так і Пелея боги дарами блискучими зроду
Обдарували; поміж усіх він людей виділявся
Щастям, багатством, ще й був владарем у мужів мірмідонських,
Смертний, дружиною мав од богів він богиню безсмертну.
Але недолю й йому приділили богове — не мав він

В домі своєму дітей, владущого роду нащадків,
Син у Пелея один лише, коротковічний; я й нині
Старості не доглядаю його й од вітчизни далеко
В Трої сиджу — і тобі, і дітям твоїм лиш на горе.
Чули ми, старче, і ти колись був щасливий раніше:
Скільки обмежує Лесбос, оселя Макарова, з моря,
З півночі ж — гори фрігійські та хлань Гелеспонту безкрая —
Скрізь визначався ти, старче, синами й багатством, як кажуть.
Та як наслали на тебе це лихо богове небесні,
Вічно під містом твоїм лиш січі та людоубивства.
Мусиш терпіть, журби не тримай безнастанної в серці,
Не допоможе нічого печаль за сином убитим,
Не воскресиш його, тільки ще більшого лиха зазнаєш!"
В відповідь мовив йому староденний Пріам боговидий:
"Ні, я не сяду, годованцю Зевсів, допоки мій Гектор
Десь у наметі лежить непохований. Дай його швидше,
Хай я на власні очі побачу. А сам ти від мене
Викуп багатий прийми, що привіз я. Нехай він на радість
Буде тобі, щоб вернувсь ти до рідного краю щасливо,
Ти-бо дав жити мені і сонячне бачити світло".
Глянув спідлоба на нього і мовив Ахілл бистроногий:
"Не досаджай мені, старче, бо вирішив серцем і сам я
Гектора тіло вернути, — від Зевса приходила з вістю
Мати до мене моя, від морського народжена старця.
Знаю-бо й те я, Пріаме, від мене цього не сховаєш, —
Хтось із богів тебе до кораблів супроводив ахейських.
З смертних ніхто б не насмілився, навіть юнак нерозважний,
В стан наш вступити — ні від сторожі б не міг він сховатись,
Ані так легко затвори на брамах відсунути наших.
То ж не хвилюй уже більше моє ти печалями серце,
Щоб у наметі цім, старче, хоч ти і з благанням приходиш,
Я не відмовив тобі і Зевсову б волю порушив".
Мовив він так і, злякавшись, старий тої мови послухав,
Син же Пелеїв, як лев, за двері з намету подався,
Та не один, за ним поспішили соратників двоє —

Автомедонт благородний і Алкім, що їх поміж друзів
Більше від інших Ахілл шанував по Патроклі убитім.
Випрягли коней і мулів вони, від ярма відв'язавши,
І, до намету провівши окличника старця Пріама,
В крісло його посадили, і з міцноколісного воза
Викуп за голову Гектора зносити стали безцінний.
Два лиш плащі залишили вони і хітон добротканий,
Щоб, загорнувши в них труп, додому його виряджати.
Він же покликав служниць помити його й намастити,
Тільки десь далі поклавши, щоб сина Пріам не побачив.
Міг-бо не стримати гніву старий у засмученім серці,
Сина побачивши, сам же Ахілл, умить спалахнувши,
Зопалу вбить його міг би й порушити Зевсову волю.
Тіло помили служниці і, маслом його намастивши,
В чистий вгорнули хітон і плащем його зверху накрили.
Потім Ахілл підняв його сам і, на марах поклавши,
З товаришами поставив на добре гембльованім1 возі.
Заголосивши тоді, до друга взивав він і мовив:
"О, не гнівися, Патрокле, як навіть в Аїді почуєш,
Що богосвітлого Гектора тіло віддав дорогому
Батькові я, — не нікчемний за нього він дав мені викуп.
Гідну й для тебе я долю із нього вділю, як належить".

Після вечері Ахілл і Пріам домовляються про тимчасове перемир'я, яке триватиме 11 днів: 9 днів троянці вдома оплакуватимуть Гектора, на 10 день поховають і справлять тризну, а на 11 —й — насиплять курган.

Переклад Бориса Тена

1 Гембльованш — вистуганий гембелем, рубанком.